

УДК 338.012

КАЛДА К.О., Національний авіаційний університет, Київ, Україна

Калда Катерина Олександрівна – асистент кафедри логістики Інституту економіки та менеджменту Національного авіаційного університету, аспірант НАУ автор 3-х наукових статей. Наукова діяльність: логістичні системи інтегрованих об'єднань.

Принципи побудови логістичних систем в корпораціях

У даній статті визначено основні принципи формування логістичних систем всередині корпорацій. Схематично показано, чим побудова даних систем корпоративних об'єднань відрізняється від будови логістичних систем всередині інших підприємницьких структур.

In this article the major principles of logistics systems formation inside the corporations are determined. The difference in formation of corporational association logistics systems and this systems inside the other enterprises is showed schematically.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Сучасна практика корпоративного управління ставить перед керівництвом компанії достатньо складні завдання з організації служб та підрозділів логістики і поділу повноважень між ними та іншими традиційними сферами бізнесу корпорації: відділами маркетингу, продажу, виробництвом, фінансами та іншими. Крім цього, за межами виробничо-технологічних підрозділів корпорації виникають проблеми координації роботи з багаточисельними логістичними посередниками в постачанні матеріальних ресурсів та збуті готової продукції.

Зазначені комплекси задач повинні бути враховані при побудові логістичних систем всередині корпорацій. Так як будь-яка корпорація являє собою систему більш високого порядку, ніж підприємство або фірма, а також має більш складну структуру, тому й логістичну систему корпорації потрібно будувати за дещо іншими принципами, враховуючи масштабність її функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

На сьогоднішній день проблемою формування логістичних систем в корпораціях займаються провідні спеціалісти. Основні принципи побудови логістичних систем були розглянуті у працях таких науковців, як Сергеев В.І. [3],

Якимишин Л.Я. [5], Сидоренко Е.В. [4], Батаєва Б. С., Логвінов С.А. та інші.

Невирішена раніше частина загальної проблеми

Проблема створення ефективно діючої корпоративної логістичної системи є достатньо складною та багатоаспектною. Вирішення подібного завдання не може бути здійснено окремими заходами. Це повинен бути цілий комплекс заходів, здійснюваних узгоджено, у рамках єдиної моделі. Для успішного функціонування логістичних систем необхідна раціональна структура та система управління кадрами, а також наявність кваліфікованого персоналу, що володіє сучасними методами торгового посередництва, реклами та надання комерційної інформації. Усе це передбачає знання постачальників та споживачів, їх можливостей та потреб, проведення ринкових досліджень перспективного характеру.

На даному етапі нові стратегії ринкових відносин не мають достатньої інформації про перспективи розвитку інфраструктури ринку. У цьому питанні необхідна допомога логістики як системного підходу до організації товарообігу.

Метою даної статті є визначення основних принципів формування логістичної системи корпоративних структур.

Результати досліджень

Головною особливістю сучасного ринкового господарства є різноманіття форм власності та

типів господарювання. На сьогоднішній день більшість підприємств керується не державою, як це було розповсюджено раніше, а приватними особами, тобто в даний час на ринку держави переважає недержавний сектор власності, а саме різноманітні фірми, компанії, холдинги, товариства та інші.

Для досягнення поставленої мети та отримання конкурентних переваг, будь-якому підприємству необхідно докласти неабияких зусиль. Саме тому деякі фірми не бажають залишатися наодинці із собою, а навпаки, починають об'єднуватися у корпорації. Таким чином і виникають корпоративні об'єднання підприємств.

Корпоративна форма власності є дуже популярною серед розвинутих країн. Нажаль, з певних об'єктивних причин, в нашій країні корпоративні структури поки-що не відіграють такої значної ролі, як у цих країнах. Це пов'язано насамперед з нестабільністю економіки, з проблемами в управлінському секторі та з неусвідомленням важливості корпоративного управління. Однак, як показує практика, дані об'єднання підприємств відіграють важливу роль у формуванні конкурентоспроможної ринкової економіки країни, підтримують зв'язки із зовнішнім середовищем. Таким чином, особливого значення набуває формування корпоративних структур, їх фінансування та подальший розвиток.

Економічна енциклопедія дає наступне визначення корпорації [1]:

„Корпорація – колективна форма капіталістичних підприємств, яка існує у формі акціонерних товариств відкритого і закритого типів”.

У Конвенції „Про транснаціональні корпорації” дається наступне визначення [2]:

„Корпорація – це юридичне лице, що має у власності або оперативному управлінні відокремлене майно на територіях двох і більше сторін, створене юридичними лицями двох і більше сторін та зареєстроване в якості корпорації в залежності з даною Конвенцією”.

Таким чином, корпорація – це певна форма об'єднання підприємств.

Діяльність корпоративних об'єднань підприємств нерозривно зв'язана із використанням логістичних концепцій та систем. Для того, щоб перемогти у всезростаючій конкурентній боротьбі, корпорації постійно необхідно формувати стратегію оптимізації власних ресурсів, підвищення організаційно-економічної стійкості на ринку, мінімізації витрат, ризиків та максимізації прибутку і т.д. У цьому корпораціям допомагає потенціал логістики, який по-перше дозволяє об'єднати зусилля управлінського персоналу корпорації та її підрозділів в управлінні матеріальними, виробничими потоками, що є особливо важливим в умовах економічної кризи, а по-друге, допомагає грамотно мінімізувати усі види витрат підприємства [5].

Використання логістики є необхідним в діяльності корпорацій, так як керувати даними виробничими системами досить складно через значну кількість їх структурних елементів – підприємств та організацій. Для їх вдалого співробітництва потрібно сформувати певну логістичну систему всередині корпорації, яка б правильно координувала усі процеси та діяльність даних об'єднань.

Логістичні системи прийнято ділити на макро- та мікрологістичні [4]. Однак, якщо говорити про логістичні системи, які формуються всередині підприємств, то, на мою думку, даний поділ є не дуже доцільним. Доцільніше буде поділити їх на мікро-, мезо- та мегалогістичні. Мікрологістичні системи формуються всередині невеликих підприємств, фірм, компаній та координують їхню діяльність на тому чи іншому ринку. Мезологістичні системи формуються всередині об'єднань підприємств, тобто корпорацій, холдингів, конгломератів, альянсів і та ін. Вони є більш складними за своєю структурою, так як їх основним завданням є налагодження управлінських зв'язків між усіма складовими об'єднання. З одного боку, логістична система корпорації повинна базуватись на тому, що це є перш за все об'єднання, тобто єдине неподільне ціле, а з іншого боку, усі складові цього цілого є певною мірою самостійними підприємствами з власними характеристиками. Це й відрізняє корпоративні об'єднання від інших господарських форм власності. І нарешті, мегалогістичні системи координують управління матеріальними та іншими потоками підприємств, організацій, компаній, розташованих у різних регіонах країни або у різних країнах. Мегалогістична система є певною інфраструктурою економіки регіону, країни в цілому або групи країн.

Як було зазначено вище, корпорація являє собою об'єднання підприємств, які взаємодіють між собою для досягнення поставленої мети. Це – взаємодія в середині об'єднання. Крім цього, будь-яке корпоративне об'єднання підприємств зовні взаємодіє з різноманітними чинниками, які впливають на його позицію на ринку. До цих чинників відносяться економічні, технологічні, ресурсні, соціальні. Економічну систему чинників формують такі показники, як кількість та якість постачальників, споживачів, кон'юнктура ринку, ціни на продукцію, рівень конкуренції, інвестиції, рівень життя населення в регіоні і т.д. До технологічної системи чинників відносяться науково-технічні розробки, рівень розвитку технологій, що застосовуються на даному підприємстві. Ресурсну систему формують: якість робочої сили, управлінський апарат корпорації, інфраструктура ринку, природні ресурси, територіальне розташування корпорації по відношенню до інших об'єднань підприємств, конкурентів і т.д. Соціальна система складається з

етичних та соціальних норм, соціального світо-сприйняття, що також впливає на ситуацію на ринку.

Схематично вплив зовнішніх чинників на діяльність корпоративного об'єднання зображено на рис. 1.

Рис. 1. Вплив зовнішніх чинників на діяльність корпорації

Зовнішні системи чинників впливають на побудову логістичної системи всередині корпоративного об'єднання. Так як ми маємо справу з корпорацією, а не зі звичайним підприємством, то й логістична система буде будуватися за дещо іншим принципом. Головною відмінністю між цими системами є те, що всередині корпорації вона повинна будуватись одночасно як для нерозривної економічної сукупності, так і для кожного підприємства, що входить до складу об'єднання окремо.

Професор В.І.Сергєєв виділяє дев'ять основних принципів побудови логістичної системи всередині підприємства, серед яких [3]:

1. Принцип системного підходу і системного аналізу;
2. Принцип тотальних логістичних витрат;
3. Принцип глобальної оптимізації;
4. Принцип логістичної координації і інтеграції;
5. Принцип моделювання і інформаційно-комп'ютерної підтримки;
6. Принцип розробки необхідного комплексу забезпечуючих підсистем;
7. Принцип загального управління якістю;
8. Принцип гуманізації всіх функцій і технологічних рішень в логістичній системі;
9. Принцип стійкості і адаптивної логістичної системи до зовнішніх дій.

Сформульовані принципи підходять для побудови логістичної системи всередині підприємства, однак для побудови даної системи корпорації потрібно розробити низку інших принципів, що більше б відповідали специфіці побудови корпоративних об'єднань підприємств.

Так як, до складу корпорації входить велика кількість підприємств, то першим принципом побудови логістичної системи всередині об'єднання буде:

1. Принцип спільних стратегічних цілей.

Цей принцип ще раз підкреслює, що в процесі діяльності корпорації враховуються цілі як кожної окремої складової об'єднання, так і корпоративної системи в цілому. Обов'язковим моментом є те, що для успішної діяльності корпорації дані цілі повинні повністю співпадати.

2. Принцип вигоди.

Даний принцип показує, що при розумній взаємодії усіх ланок корпорації, в кінцевому результаті усіх чекає один результат – отримання прибутку. Таким чином, виникає стимул працювати краще на користь собі і об'єднанню в цілому.

3. Принцип залучення інвестицій.

Чим краще позиціонує корпорація на ринку, тим більше інвесторів вона заохочує до вкладання коштів у розвиток її продукції. Звідси, збільшуються її конкурентні переваги.

4. Принцип однотипності системи управління підприємствами всередині корпорації.

Це означає, що управлінський апарат кожної з ланок повинен знаходити спільну мову з представниками інших складових об'єднання, знаходити компроміс при розв'язанні проблем та володіти останніми управлінськими технологіями та інструментами.

5. Принцип позбавлення від застарілої інформації та активів.

Після закінчення чергового проекту, операції доцільним є переглянути залишки активів, невикористану застарілу інформацію, та позбавитись від безперспективних та непотрібних у майбутньому даних.

6. Принцип мобільності та адаптивності.

Так як будь-яка корпорація активно взаємодіє із зовнішніми чинниками, потрібно бути готовими до постійних змін як ззовні, так і всередині, щоб це не мало в подальшому негативного впливу на процеси діяльності.

7. Принцип виділення найбільш перспективних ідей.

Вміння помічати найбільш значущі ідеї та проекти як при випуску наступної партії товару, так і при вирішенні стратегічних завдань.

На основі цих семи принципів будується логістична система корпорації (рис 2).

Рис. 2. Формування логістичної системи корпорації

Тобто, на побудову логістичної системи корпорації впливають зовнішнє середовище, а саме певні системи чинників зовнішнього середовища, а також деякі принципи, які дещо відрізняються від принципів побудови логістичних систем всередині підприємств. Це пояснюється тим, що корпоративні об'єднання підприємств є специфічними утвореннями, так як представляють собою одночасно неподільну сукупність господарських одиниць з одного боку, а з іншого, набір самостійних підприємницьких структур, що мають власні характеристики.

Висновок

Логістика володіє активним інтегруючим потенціалом, здатним зв'язати воедино і поліпшити взаємодію між такими базовими функціональними сферами підприємства, як постачання, виробництво, маркетинг, дистрибуція, організація продажів. Логістичні процеси прямо впливають на ефективність та стійкість корпоративних організацій, що підтверджує необхідність використання інструментарію логістики в управлінні підприємствами.

Фірми, що використовують логістику як основу корпоративної стратегії, по-перше, намагаються використовувати логістичну компетентність для отримання конкурентної переваги; по-друге, провідні компанії намагаються оптимізувати додану вартість на продукт або послугу, використовуючи рентабельну систему логістики; по-третє, ці фірми використовують усі засоби для досягнення мети, формують

стратегічні альянси з постачальниками, споживачами та логістичними посередниками. Ці альянси допомагають фірмам досягти статусу привілейованих постачальників продукції/послуг.

Запровадження сучасних логістичних концепцій та систем є одним зі стратегічних шляхів підвищення конкурентоспроможності вітчизняних організацій бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 2/Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. – 848 с.
2. Конвенция о транснациональных корпорациях, № 921-XIV от 13.07.99. – [Цит. 2006, 15 лютого]. – Доступно з: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Сергеев В. И. Принципы построения корпоративных логистических систем. – [Цит. 2006, 15 лютого]. – Доступно з: <http://www.mclog.ru/article03.shtml>.
4. Сидоренко Е. В. Состояния развития логистики и логистической системы в современном бизнесе. – [Цит. 2006, 16 лютого]. – Доступно з: <http://www.econkmm.ru/main/mix%204%20final.htm>.
5. Якимишин Л. Я. Логістика як інструмент антикризового управління підприємством. – [Цит. 2006, 15 лютого]. – Доступно з: <http://www.rusnauka.com/Econom/206.html>.